

INTERVIEW FRANK VAN GROEN

Nieuw erelid: Frank van Groen

ANOUK ZUURMOND

FOTO: OLIVIER MIDDENDORP

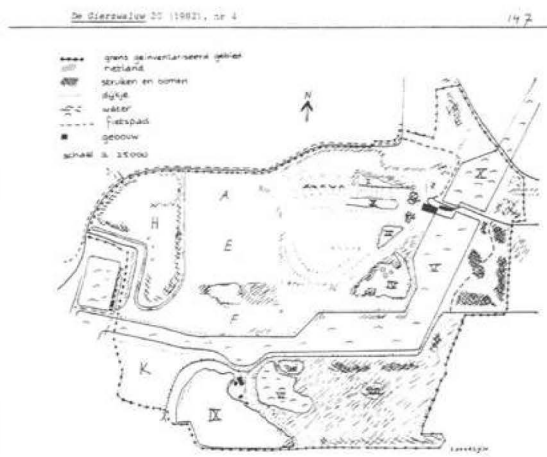

8 maart 1980 – toen is het begonnen. De eerste aantekening die ons kersverse erelid Frank van Groen maakte over een vogelwaarneming in een notitieboekje. Ter gelegenheid van zijn erelidmaatschap, dat bekend werd gemaakt bij de ALV van afgelopen 26 maart, heb ik hem thuis opgezocht voor een gesprek.

Hij vindt het bijzonder eervol, deze titel. Het gebeurt ook niet vaak. In de geschiedenis van de VWGA is Frank van Groen het vierde erelid. De vorige keer dat het erelidmaatschap werd uitgereikt was in 2010 aan Bert Kamp, die veel had gepubliceerd en het Natuurfotografengilde had opgericht. Frank deed daar in De Gierzwaluw (jaargang 48, nummer 1) zelf verslag van. Voor het erelidmaatschap, zo schreef hij toen, “komen in aanmerking personen die lid zijn van de VWGA en die zich op bijzondere wijze intensief hebben ingezet voor onderzoek naar of bescherming van vogels in Groot-Amsterdam, een bijzondere rol hebben gespeeld in de vereniging, belangrijke publicaties hebben verricht en/of politiek actief zijn geweest”.

Daarvoor, in 1998, werd Joop Andriesse erelid. Hij had met zijn gebiedsinventarisaties en activiteiten om uilen weer terug te krijgen in Amsterdam zijn titel verdiend. Het eerste erelid was Bien van Drooge. Zij richtte in 1959 de Vogelstudiegroep Amsterdamse Bos op (de voorloper van de VWGA), en zat in de redactie van de voorganger van De Gierzwaluw, met de wat zakelijke titel Mededelingenblad van de KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam. Zij kreeg in 1977 deze titel op grond van haar jarenlange secretariële ondersteuning van de VWGA en de vele observaties in het Amsterdamse Bos. Ze leverde daarmee een belangrijke bijdrage aan de uitgave van De vogelwereld van het Amsterdamse Bos uit 1968. Frank staat

INTERVIEW FRANK VAN GROEN

Figuur 1. Kaart van het onderzochte gebied.

Handgetekende kaart van het inventarisatiegebied bij Halfweg, Frank is dan 18 jaar

Frank inventariseert voor Vogelatlas Amsterdam in Landsmeer

duidelijk in deze traditie van ereleden. Hij was actief in het bestuur als voorzitter, zit in de redactie van De Gierzwaluw, waar hij tientallen artikelen voor schreef, organiseert al sinds 2008 een instapcursus Vogels Kijken en heeft samen met anderen een bijzondere en belangrijke publicatie gerealiseerd: Vogelatlas Amsterdam.

Van Grutto's naar spechten

Frank is geboren en getogen in Amsterdam en kreeg vaak de vraag waarom hij als stadsjongetje zo verslinderd was geraakt aan het vogels kijken. Maar het was juist die stedelijke omgeving die ervoor zorgde dat hij op pad ging, vertelt hij. Wonend op 1 hoog, zonder tuin, had hij nauwelijks directe connectie met de natuur. Zijn oma had een volkstuintje en wees hem op verschillende planten en dieren. Toen hij 16 was ontdekte hij, logerend bij een vriend op een boerderij, hoe interessant het is om die planten en dieren te determineren. Met een kijkertje begon hij erop uit te trekken in Geuzenveld en het gebied rond Halfweg. Op 8 maart 1980 begon hij zijn waarnemingen te noteren naar aanleiding van de waarneming van een paar prachtige Pijlstaarten, en een jaar later begon hij met tellen en het bepalen van de verschillende territoria op basis van een kaart die hij had gemaakt van een gebied bij Halfweg. Hij sloot zich aan bij de Rooms-Katholieke Vereniging voor Natuurstudie Tuurna en ging biologie studeren (ondanks het advies om voor econometrie te kiezen, waar meer mee te verdienen zou zijn...). Frank is al vanaf het begin betrokken bij het Broedvogel Monitoring Project (BMP) van Sovon – niet alleen door te tellen, maar ook door in het jaar voor aanvang van het project, in 1983, mee te helpen met het testen van de beste telmethode (kartering, transect- of punttelling). Het monitoren met kaart bleek bij veel tellers het meeste enthousiasme teweeg

Frank tijdens de begeleiding van een vogelreis bij Salamina in Colombia in 2022

te brengen. Hij ontwikkelde een sterke band met gebieden in Amsterdam waar hij al jaren telt. Het Diemberbos is één van zijn favorieten. Dit gebied, zo vertelt hij, heeft hij zien ontwikkelen van veenweidegebied met Grutto's tot bebost terrein waar tegenwoordig spechten en roofvogels zich thuis voelen. Tijdens zijn studie biologie ontwikkelt Frank een grote liefde voor Latijns-Amerika – als werelddeel dat niet alleen rijk is aan flora en fauna, maar ook getroebleerd is door politieke ontwikkelingen en oorlogen. Hij wordt lid van het El Salvador Komitee en was betrokken bij de protestactie nadat daar in 1982 vier Nederlandse journalisten werden vermoord. Frank krijgt de gelegenheid om voor zijn studie een periode in Colombia te verblijven om onderzoek te doen naar het opzettelijk verbranden van natuurlijke graslanden in het Andesgebergte, met name door boeren, om die meer geschikt te maken voor vee. Na afronding van zijn studie en terugkomst in Nederland blijft hij regelmatig reizen, ook door zijn werk voor SNP-Natuurreizen. Inmiddels is hij al 25 jaar verbonden aan het eco-

logisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot, waar hij broedvogelcoördinator is en werkzaam op het gebied van natuurwetgeving. Nog steeds begeleidt hij zo'n 2 tot 3 reizen per jaar – in Europa, maar ook daarbuiten, zowel voor SNP-Natuurreizen als voor Birdingbreaks.

Liefde door kennis

In 1982 verschijnt het eerste artikel van Frank in De Gierzwaluw, getiteld "Verslag van een broedvogelinventarisatie bij Halfweg in 1982" (jaargang 20, nummer 4), inclusief een handgetekende kaart van het gebied en een verantwoording van de telmethode: "Deze inventarisatie heb ik verricht volgens de methode zoals beschreven in de Handleiding voor het Inventariseren van broedvogels in Nederland (VWG Grote Rivieren 1973). Ik spreek van een territorium als ik minimaal drie keer zang, balts of alarm, minstens twee weken uit elkaar, op één plaats heb waargenomen". Daarna verschijnen er nog veel artikelen over broedvogels en gebiedsinventarisaties. In 2007 wordt Frank voorzitter van

INTERVIEW FRANK VAN GROEN

Frank aan het werk als vogelgids in Marokko

de VWGA. Doordat Frank zo'n betrokkenheid heeft bij vogelgebieden in Amsterdam en ze door de jaren heen ook heeft zien veranderen, zijn er ook zorgen bij hem – niet alleen over het werkgebied van de VWGA, maar ook over de omgang van de mens met de natuur in algemene zin. In het gesprek legt hij uit dat de mens steeds meer ruimte opeist – ten koste van de natuur. IJburg wordt uitgebreid en polders worden met zand opgespoten om deze geschikt te maken voor bebouwing. Dit alles om mensen woonruimte te bieden en economische welvaart. Misschien, stelt Frank, kunnen we het wel doen met wat minder economische welvaart. Dat zou niet alleen de natuur van nu goed doen, maar ook in de toekomst de voortdurende klimaatverandering kunnen indammen. Als we een betere omgang met de natuur willen bewerk-

stelligen, dan is kennis noodzakelijk. Kinderen zouden in het onderwijs meer in aanraking moeten komen met die natuur. Maar de VWGA heeft daarin ook een belangrijke taak – en er zijn twee prestaties waar Frank in dat licht trots op is. Ten eerste is daar natuurlijk Vogelatlas Amsterdam, een prachtige uitgave. Het was een project dat Frank coördineerde, en waarvoor hij, samen met tientallen anderen, in de periode 2020-2022 intensief heeft geteld en geschreven. Door aan de gebruikelijke telmethode de bepaling van vijf aantalklassen toe te voegen kon Frank de telmethode laagdrempelig genoeg houden om voldoende tellers te mobiliseren. Door deze indeling kon ook goed gevisualiseerd worden op kaarten waar de belangrijkste gebieden zijn voor een bepaalde soort. Die kennis over onze broed- en wintervogels is van onschatbare waarde voor bescherming en natuurbeleid. En ten tweede: de befaamde cursus “Vogels herkennen”, die Frank al sinds 2008 samen met een mede-docent organiseert volgens een vast stramien: een cursuskapper, twee theorie-avonden en vier of vijf praktijklessen. Het bleek een echte succesformule. De cursus zit ieder jaar vol en heeft regelmatig zelfs een wachtlijst. Door die cursus, legt Frank uit, kunnen mensen hun blik verbreden en de natuur meer gaan waarderen. Daarmee hoopt hij een bijdrage te leveren aan een andere manier van omgaan met de natuur. Meer kennis leidt immers tot liefde voor de natuur. Veel leden van de VWGA zullen dat kunnen bevestigen. Dankzij de passie van Frank zijn zij enthousiast geraakt voor het waarnemen en beschermen van vogels. We hopen dat Frank als erelid nog heel wat jaren zijn expertise en enthousiasme zal blijven delen!